

Warszawa, 12 kwietnia 2024 r.

KL/208/55/NK/2023

Pan

dr hab. Maciej Duszczyk

Podsekretarz Stanu

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do prowadzonych prac nad rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (druk nr UD39) poniżej przekazuje uwagi Konfederacji Lewiatan.

Na wstępie pragnę zwrócić uwagę, iż projekt ustawy powinien zostać skierowany do opiniowania przez partnerów społecznych zgodnie z art. 16 ustawy oz dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz.U. z 2022 poz. 97 t.j.). Projekt dotyczy bowiem rozwiązań, które będą miały bezpośredni wpływ na uprawnienia i obowiązki pracodawców.

Odnosząc się do treści projekt, pozytywnie należy ocenić przedłużenie do dnia 30 września 2025 r. okresu, w którym pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Ukrainy, którzy przybyli na to terytorium w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy, jest uznawany za legalny jak również wydłużenie okresu ważności dokumentów pobytowych, które straciły ważność po 24 lutego 2022 r. Popieramy każde rozwiązanie, które umożliwi stabilizację sytuacji pobytowej obywateli Ukrainy przebywających w Polsce, dlatego popieramy też rozszerzenie zakresu osób objętych przepisami ustawy specjalnej o małoletnie dzieci obywateli Ukrainy oraz o małoletnie dzieci małżonków obywateli Ukrainy. Ponadto, w opinii Konfederacji Lewiatan, stworzenie rozwiązań polegających na udzieleniu obywatelom Ukrainy, korzystającym obecnie z ochrony czasowej, zezwolenie na pobyt czasowy jest właściwym kierunkiem zmian, ponieważ daje

member of

BUSINESSatOECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

możliwość osobom wiążącym swoją przyszłość z Polską zalegalizować swój pobyt na dłuższy okres. Stopniowe wydłużanie terminu obowiązywania specjalnych rozwiązań przewidzianych w ustawie, które miało miejsce wcześniej powodowało niepewność zarówno wśród obywateli Ukrainy przebywających w Polsce, jak również pracodawców ich zatrudniających. Niektóre rozwiązania przewidziane w projekcie ustawy natomiast budzą wątpliwości i wymagają doprecyzowania.

Skrócenie z 14 na 7 dni terminu na przesłanie powiadomienia przez pracodawcę zatrudniającego obywatela Ukrainy może okazać się problematyczna w dużych firmach, w których odsetek zatrudnianych cudzoziemców jest wysoki. Rozproszona struktura firmy, przepływ informacji oraz obieg dokumentów, może sprawić, że termin 7 dni będzie trudny do zachowania. Niewątpliwie należy ograniczać nadużycia związane z nielegalnym zatrudnieniem, natomiast istnieje obawa, że nieuczciwe podmioty, które dotychczas zatrudniały pracowników nielegalnie nie zgłaszając ich do ubezpieczeń społecznych i nie informując urzędu pracy po upływie 14 dni od powierzenia pracy cudzoziemcowi, nie będą przestrzegać przepisów nawet po wprowadzeniu zmian. Natomiast może to negatywnie wpłynąć na pracodawców, którzy sumiennie dopełniają wszystkich obowiązków związanych z legalnym zatrudnieniem, ponieważ będą oni mieli mniej czasu na spełnienie niezbędnych formalności.

Należy wziąć pod uwagę, że obowiązek wysłania powiadomienia powstaje nie tylko w momencie powierzenia pracy, lecz także w przypadku kontynuacji zatrudnienia, na przykład gdy cudzoziemiec otrzyma zezwolenie na pobyt w Polsce, a w decyzji jest adnotacja, nakazująca pracodawcy powiadomienie urzędu w terminie liczonym od dnia doręczenia decyzji cudzoziemcowi. Problemem staje się fakt, że obywatele Ukrainy często dostarczają decyzję pracodawcy po upływie terminu, co naraża pracodawcę na ryzyko nielegalnego powierzenia pracy z uwagi na niewysłanie powiadomienia. Zasadnicze wątpliwości budzi fakt, że bieg terminu na dokonanie powiadomienia rozpoczyna się w dniu doręczenia decyzji o udzieleniu tego zezwolenia obywatelowi Ukrainy. Prowadzi to do sytuacji, w której wobec pracodawcy, który nie jest stroną postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt, ale jest obciążony obowiązkiem dokonania pewnych czynności, mogą zostać zastosowane sankcje za nielegalne powierzenie pracy cudzoziemcowi.

W założeniach projektu ustawy w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów jest punkt dot. **obowiązku powiadomienia przez cudzoziemca pracodawcy o doręczeniu mu decyzji o udzieleniu zezwolenia na pobyt czasowy i pracę**. W projekcie ustawy nie ma przepisu, który by nakładał na pracownika taki obowiązek. Jednocześnie art. 1 ust 12 projektowanej ustawy przewiduje nienakładanie na cudzoziemca kar grzywny w przypadku wykonywania pracy nielegalnie, choć zatrudnienie może zostać uznane za nielegalne ze względu na zaniedbanie przez cudzoziemca obowiązku poinformowania pracodawcy o uzyskaniu decyzji ws. zezwolenia na pobyt. Tymczasem pracodawca nie dysponuje żadnymi instrumentami prawnymi, które by umożliwiły uzyskanie informacji o decyzji, ale ponosi odpowiedzialność za nielegalne zatrudnienie. Uzasadnionym zatem wydaje się nałożenie na wojewodę, który orzekał w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt pierwszej instancji, obowiązku informowania pracodawców wskazanych w załączniku nr 1 do wniosku, o wydaniu decyzji dla cudzoziemca. Biorąc pod uwagę cyfryzację procesu obsługi wniosków, przekazanie takiej informacji mogłoby być zautomatyzowane.

Przepisy dot. **nowych obowiązków nałożonych na obywateli Ukrainy** powinny zostać doprecyzowane. Przepis dot. obowiązku złożenie wniosku o nadanie numeru PESEL UKR „niezwłocznie po przybyciu” powinien uwzględniać konkretny termin na dokonanie niezbędnych formalności. Przepis dot. potwierdzenia swojej tożsamości w dowolnym organie gminy w przypadku, gdy ich numer PESEL nadany został w oparciu o inny dokument niż ważny dokument podróży, nie precyzuje jakie konsekwencje wiążą się z niedopełnieniem tego obowiązku.

Okres zawieszenia terminów w urzędach wojewódzkich, o którym mowa w art. 100d nowelizowanej ustawy nie powinien być wydłużany. Istotnym problemem jest fakt, że urzędy wojewódzkie stosują ten przepis nie tylko do cudzoziemców objętych ustawą, ale również cudzoziemców, którzy nie korzystają z uprawnień przewidzianych w ustawie – np. obywateli Indii. Taka interpretacja przepisów jest niezgodna z większością orzeczeń wydawanych w sprawach o przewlekłość postępowań cudzoziemskich i prowadzi nie tylko do przedłużających się postępowań, ale również do braku przejrzystości i niespójności w rozpatrywaniu spraw.

Szczegółowe propozycje zmiany przepisów projektowanej ustawy zostały przedstawione w załączonej tabeli uwag.

Z poważaniem

Maciej Witucki

Prezydent Konfederacji Lewiatan

Zał. 1 Uwagi Konfederacji Lewiatan do projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (UD39)

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy